

SM F20

Sverige N

P3/7 F20 1995/1

2001-08-31

SCB:s bibliotek
Box 24 300
S-104 51 STOCKHOLM

Statistiska meddelanden

Beställningsnummer
F 20 SM 9501

N
EXI

Anställda utomlands i svenska industri- och tjänstekoncerner 1990 - 1993

Employees abroad in Swedish-owned manufacturing and
service groups 1990 - 1993

Sammanfattning och bakgrund

De största svenska industri- och tjänstekoncernerna vad gäller anställda utomlands hade 482 000 anställda i utländska dotterbolag under 1993. Jämfört med 1990 innebär detta en minskning med drygt 70 000 anställda. I Sverige hade koncernerna 354 000 anställda under 1993 efter en minskning med 110 000 anställda sedan 1990.

De redovisade förändringarna av antalet anställda får inte förväxlas med sysselsättningsutveckling. Genom att undersökningen sker på koncernnivå påverkas utvecklingen även av förändringar av koncernstrukturen (köp, försäljningar och nedläggningar av bolag mm; se vidare sid 4 "Fakta om undersökningen").

Undersökningen grundas på ett urval av de största koncernerna utifrån en total kartläggning av näringslivets utlandsverksamhet 1990. Enligt denna hade totalt 672 koncerner tillsammans 591 000 utlandsanställda. Industrikoncernerna - 321 st - är mycket dominerande med 89 procent av de utlandsanställda. Tjänstekoncernerna - 316 st - svarade för 9 procent och övriga näringsgrenar - i första hand byggkoncerner - för resterande 2 procent.

De ca 80 resp 40 största industri- och tjänstekoncernerna har sedan följts under perioden 1991-1993. Deras täckning av den totala utlandsverksamheten under 1990 var 94 procent. En ny kartlägningsundersökning som avser 1993 kommer att presenteras under sommaren 1995 (se vidare sid 4 "Fakta om undersökningen").

NUTEK

Närings- och teknikutvecklingsverket

Producent	SCB, Industriprogrammet
Förfrågningar	Johan Erikson, tfn 019-17 66 47
Serie	F - Företag ISSN 0346-606X
Från trycket	13 mars 1995. SCB-Tryck, Örebro. Miljövänligt papper

STATISTISKA **SCB** CENTRALBYRÅN

95. 03 13

©1995 Statistiska centralbyrån, 115 81 Stockholm. Ansvarig utgivare Lars Lyberg. Statistiska meddelanden (SM) kan köpas från SCB, Publikationstjänsten, 701 89 Örebro, tfn 019-17 68 00 eller telefax 019-17 69 32.

©1995 Statistics Sweden. Statistical Reports can be obtained from SCB, Publication Services, S-701 89 Örebro, Sweden.

Minskat antal utlandsanställda mellan 1990 och 1993

De största industrikoncernerna hade 436 000 anställda utomlands under 1993. Förändringen mellan 1990 och 1993 innebär en minskning med ca 15 procent. De anställda är vidare starkt koncentrerade till ett fåtal koncerner. Tio koncerner svarade under 1993 för mer än två tredjedelar av de största industrikoncernernas utlandsanställda.

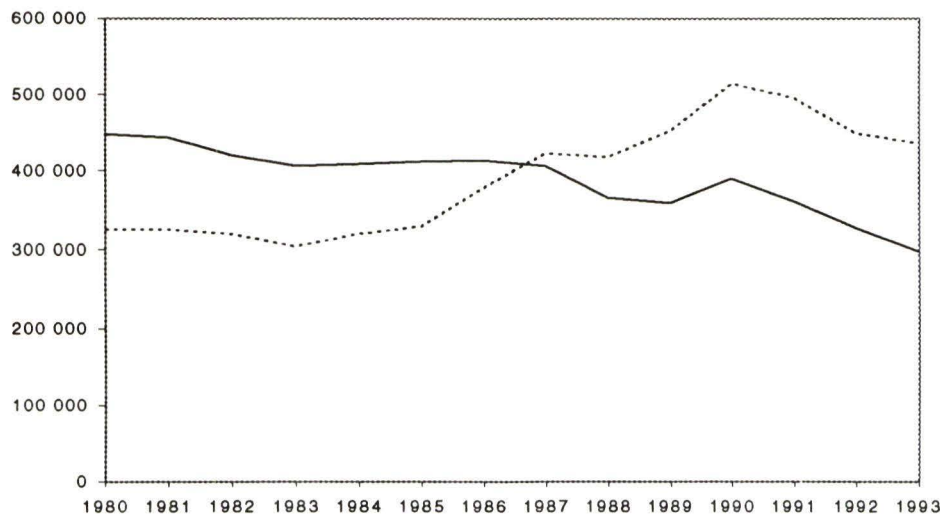
Minskningen av utlandsanställda var särskilt påtaglig mellan 1991 och 1992. Flertalet av koncernerna visade minskningar men ett fåtal svarade för merparten av minskningen. Mellan 1992 och 1993 var utvecklingen mer varierande. Majoriteten av koncernerna visade minskningar men det förekom också relativt stora ökningar av anställda utomlands.

De största tjänstekoncernerna har ökat antalet anställda utomlands med 11 procent mellan 1990 och 1993 till 46 000 anställda. Även här finns klara koncentrationstendenser med 93 procent av de utlandsanställda i de tio största koncernerna.

Ökningen av utlandsanställda är i huvudsak en effekt av en koncerns förvärv av utländska bolag under 1992. Exkluderas detta har även tjänstekoncernerna minskat antalet anställda i utlandet - t o m kraftigare än industrikoncernerna (nära 20 procent). Med undantag för koncernen med stor ökning under 1992 präglas utvecklingen för tjänstekoncernerna av i stort sett genomgående minskningar under både 1992 och 1993.

Antalet anställda i Sverige har minskat kraftigare för både industri- och tjänstekoncernerna. Tjänstekoncernerna visar den största minskningen - nära 30 procent mellan 1993 och 1990. Minskningen för industrikoncernerna uppgår till drygt 20 procent.

Diagram 1
Industrigruppens anställda i Sverige och utlandet 1980-1993

Störst etablering i Europa

1993 var andelen utlandsanställda i industrigruppen 60 procent. 1990 var motsvarande siffra 57 procent. Av tjänstegruppens anställda var 45 procent anställda utomlands, jämfört med 34 procent 1990.

Den klart största andelen av de utlandsanställda 1993 finns i Europa. Av de utlandsanställda i industrikoncernerna finns 61 procent i Europa. Mer än hälften av de utlandsanställda finns inom EU12-länderna, 53 procent, medan endast 6 procent är anställda inom Efta-området.

De enskilda europeiska länder där industrikoncernerna har flest anställda är Tyskland (50 000 anställda) och Storbritannien (49 000), men gruppen har även många anställda i länder som Italien och Frankrike (33 700 respektive 29 800 anställda).

För tjänstekoncernerna är den europeiska dominansen närmast total - 95 procent av de utlandsanställda. EU12-länderna svarar för 69 procent, medan ytterligare 24 procent finns inom EFTA (huvuddelen i Norge och Finland).

Det europeiska land där tjänstekoncernerna har flest anställda är Storbritannien, med 6 700 anställda. Andra länder där svenska tjänstekoncerner är etablerade i stor utsträckning, är Norge, Spanien och Tyskland (6 200, 5 800 respektive 5 600 anställda).

Verksamheten utanför Europa

Etableringen utanför Europa domineras av Amerika. För industrikoncernerna fanns 29 procent de utlandsanställda i denna världsdel under 1993. Största land är USA med cirka 78 000 anställda (18 procent) och Brasilien med 18 000 anställda (4 procent). Vidare finns 7 procent av de utlandsanställda i Asien, och 3 procent i övriga världsdelar.

För tjänstekoncernerna sker verksamheten utanför Europa i huvudsak i USA, där man har ca 1 500 anställda (drygt 3 procent av de utlandsanställda). Övriga länder svarar endast för en marginell del (mindre än 1 procent) av den totala utlandsverksamheten.

Snabb expansion i Central- och Östeuropa

Det enda landområde där industrikoncernerna har ökat sina anställda sedan 1990 är Central- och Östeuropa. Expansionen har varit mycket kraftig, från endast ca 200 anställda totalt 1990 till drygt 7 500 anställda 1993. Merparten av de anställda i området finns i Ungern och f.d Tjeckoslovakien.

Även tjänstekoncernerna visar en expansion i Central- och Östeuropa, och antalet anställda där har tiodubblats sedan 1990, men fortfarande är endast ca 700 personer anställda i området. För båda grupperna utgör emellertid Central- och Östeuropa en liten del av den totala utlandsverksamheten - mindre än 2 procent.

Kraftig expansion utomlands under slutet av 1980-talet för industrin

De största industrikoncernerna har löpande undersökts sedan slutet av 1970-talet. Då uppgick antalet anställda till ca 315 000 anställda i utlandet och 444 000 anställda i Sverige. Under den första hälften av 1980-talet ökade antalet utlandsanställda med ca 14 000 medan antalet anställda i Sverige minskade med ca 32 000.

Därefter skedde en kraftig expansion i utlandet, från drygt 329 000 anställda 1985 till 514 000 1990. Samtidigt minskade antalet anställda i Sverige ytterligare och uppgick till 390 000 anställda under 1990. Mellan 1990 och 1993 har antalet anställda minskat kraftigt i både Sverige och utlandet (93 000 resp 78 000 anställda, se även diagram 1).

Jämfört med slutet av 1970-talet är EU12-ländernas andel av det totala antalet utlandsanställda i stort sett oförändrad (53 procent). Nordamerika har ökat från 12 till nära 20 procent medan Latinamerika har minskat från nära 16 till 9 procent av de utlandsanställda (se diagram 2 och 3).

Diagram 2a
Industrigruppens utlandsanställda 1980

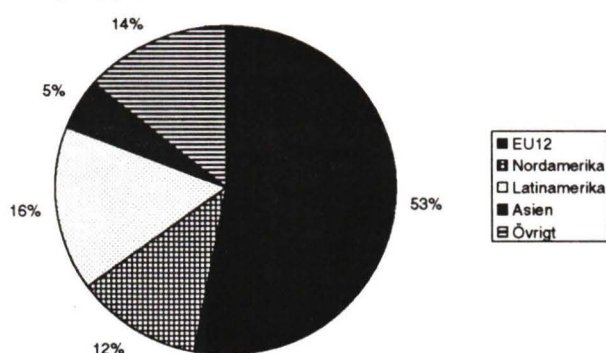

Diagram 2b
Industrigruppens utlandsanställda 1993

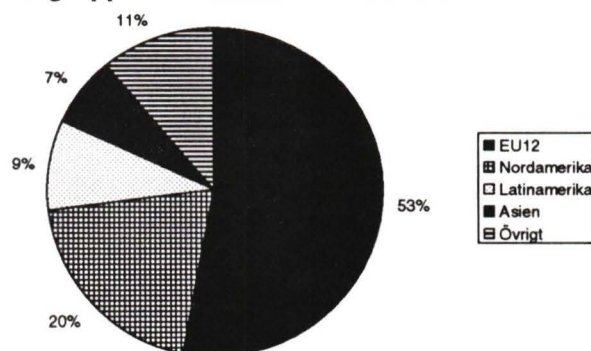
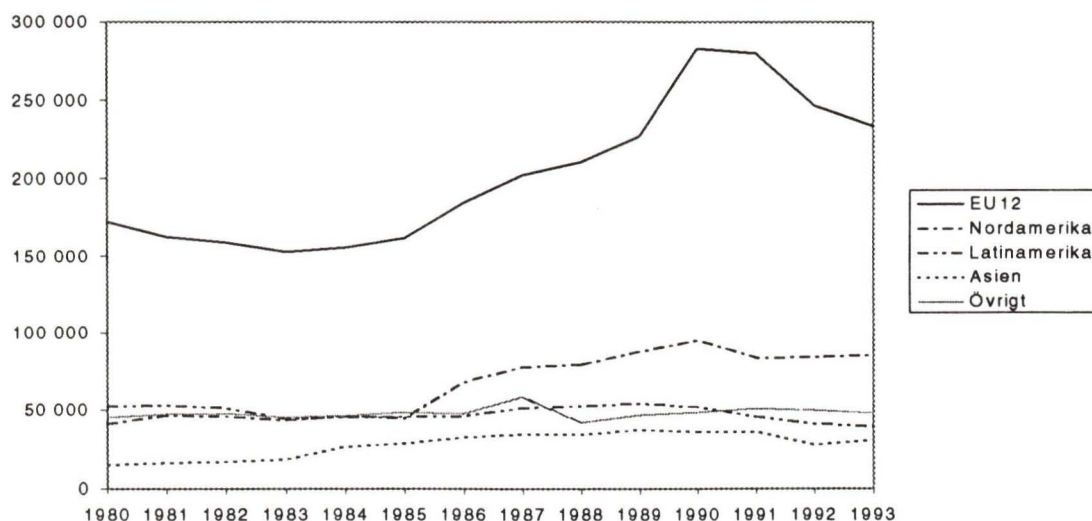

Diagram 3
Industrigruppens anställda utomlands 1980-1993

Fakta om undersökningen.

Uppläggning och population

Undersökningen avser svenskägda koncerner med anställda i utländska dotterbolag. En modell har utvecklats som innebär att en fullständig kartläggning av koncerner med utländska dotterbolag genomförs vart tredje år. Under mellanliggande år undersöks de ca 80 resp 40 största industri- och tjänstekoncernerna vad gäller anställda utomlands enligt senaste "kartlägningsår" för att löpande få information om utvecklingen för utlandsverksamheten. Genomgående exkluderas finansiella koncerner (bank- och försäkringsbolag).

Den senaste kartlägningsundersökningen avsåg 1990. De i föreliggande SM redovisade största industrikoncernerna svarade under 1990 för 98 procent och de största tjänstekoncernerna för 75 procent av samtliga utlandsanställda inom resp branschgrupp. Den sammantagna täckningen uppgick till 94 procent.

En källa till fel - undertäckning - kan vara att koncerner med anställda strax under de som ingår i gruppen vuxit förbi de minsta koncernerna i gruppen. Då de allra största koncernerna är mycket dominerande, bör dock det totala antalet anställda inom grupperna endast påverkas i mindre utsträckning av sådana förändringar.

Stora överlåtelse av verksamheter mellan koncerner har också följts upp för att minska risken för undertäckning. Att antalet undersökta koncerner minskar beror på att koncerner blir utlandsägda - och därmed faller utanför redovisningen - och fusioner mellan ingående koncerner, men även på att koncerner gått i konkurs (det sistnämnda har under perioden endast gällt bland tjänstekoncernerna).

Redovisade variabler

Uppgifterna om antalet anställda i utlandet och Sverige hämtas ur koncernmoderbolagens årsredovisningar. Vissa kompletteringar har gjorts via telefonkontakter med några företag för vilka fullständiga uppgifter inte har framgått av årsredovisningen.

Genom att uppgifterna avser koncerner påverkas utvecklingen även av förändringar i koncernens struktur mellan åren. Således ingår effekterna av köp, försäljningar och nedläggningar av bolag tillsammans med den "faktiska" sysselsättningsutvecklingen för resp bolag som finns i koncernen vid båda mättidpunkterna. Någon möjlighet att särskilja dessa effekter finns inte. För att ta ett exempel: Antag att en koncern redovisar en minskning av antalet anställda mellan två år på 10 000 personer. Under året har man sålt ett antal bolag till en utländsk koncern. Dessa bolag hade förra året 15 000 anställda. Det innebär att man i de bolag som ingått i koncernen bägge åren ökat antalet anställda med 5 000 personer. Därför skall man inte förväxla det minskade antalet anställda med en faktisk nedgång i sysselsättningen, vilket i det här exemplet inte har skett. Ett ytterligare bidrag till förändringar är att svenskägda koncerner kan köpas upp av utländska bolag och vice versa.

Uppgifter för 1990-1992 har tidigare publicerats i NUTEKs publikation Svenskt näringsliv och näringspolitik 1994. Viss revidering av där publicerade uppgifter har skett.

Genomgående används i denna rapport begreppet EU12. Med detta menas de 12 länder som ingick i EU 1993. Denna gruppering har använts även för äldre uppgifter.

Summary

This report provides data on the number of employees in the largest Swedish-owned groups, based on the number of employees in subsidiary companies abroad. The investigation for 1990 to 1993 consists of the about 80 largest Swedish-owned manufacturing (in this investigation also including mining and quarrying) groups and the about 40 largest Swedish-owned service groups. The largest groups were selected from a survey of all non-financial Swedish-owned groups with subsidiary companies abroad, which was made in 1990. The largest groups were very dominant in the survey, counting for 94 per cent of all employees abroad. A similar survey will be made for 1993, and will be published this summer.

In 1993, the largest manufacturing groups had 436 000 employees abroad, 15 per cent less than 1990. The largest service groups had 46 000 employees abroad, 11 per cent more than in 1990, but that is due to one group's many large

purchases of companies abroad in 1992. The number of employees in Sweden has decreased, slightly more than 20 per cent for the largest manufacturing groups, and almost 30 per cent for the largest service groups.

Most of the employees abroad are employed in Europe. 61 per cent of the employees abroad in the largest manufacturing groups, and 95 per cent of the employees abroad in the largest service groups are employed in Europe. Most of these employees are employed in the 12 EU countries. Outside Europe, most of the employees are employed in America, the largest share in the USA. The only area where the number of employees in the largest manufacturing groups has increased since 1990 is Central and Eastern Europe. Still, only a small percentage of the total number of employees abroad are employed in this area.

Tabell 1

Antal anställda i de största industrikoncernerna 1990 - 1993, samt 1980

Number of employees in the largest manufacturing groups 1990 - 1993 and 1980

Största etableringsländerna i varje världsdel	Antal anställda				
	1993	1992	1991	1990	1980
EUROPA, därav	268 465	283 058	316 775	317 824	198 922
EU12	233 043	246 341	279 402	282 226	172 469
Belgien / Luxemburg	15 854	16 813	17 138	15 993	
Danmark	17 617	18 813	20 083	22 358	
Frankrike	29 806	31 197	32 208	33 614	
Grekland	829	807	690	592	
Irland	2 383	2 465	2 505	2 245	
Italien	33 661	33 496	35 426	38 400	
Nederländerna	16 027	16 692	16 226	15 718	
Portugal	3 787	3 896	4 273	4 035	
Spanien	14 052	14 909	17 395	17 222	
Storbritannien	49 019	51 507	54 931	60 096	
Tyskland	50 008	55 746	78 527	71 953	
EFTA exkl. Sverige	27 446	30 270	31 987	34 668	25 820
Finland	6 757	7 787	8 506	9 897	
Österrike	6 807	6 922	6 655	7 336	
Schweiz	3 791	4 080	4 292	4 504	
Norge	10 064	11 452	12 534	12 929	
Central / Östeuropa	7 506	5 527	4 759	229	
Ungern	5 126	4 779	4 630	150	
f.d Tjeckoslovakien	1 286	333	81	30	
AMERIKA	124 722	125 009	129 686	147 022	93 389
USA	78 002	76 518	76 426	86 184	
Brasilien	18 071	18 680	20 632	24 696	
Mexiko	9 742	9 906	10 367	10 225	
Kanada	7 312	7 530	7 559	8 932	
Argentina	3 262	3 280	5 642	6 902	
ASIEN	30 640	27 730	36 057	35 988	15 044
Indien	5 656	5 709	6 898	7 101	
Thailand	4 358	3 928	6 410	5 865	
Japan	4 038	3 857	3 837	4 521	
Malaysia	4 557	4 416	4 974	4 376	
AFRIKA	2 771	2 575	3 175	3 368	8 721
Sydafrika	1 105	1 140	1 337	1 628	
OCEANIEN	7 901	8 029	7 759	9 605	9 435
Australien	7 145	7 301	6 862	8 083	
Nya Zeeland	732	704	869	1 488	
SUMMA UTLANDET	436 196	448 628	495 897	514 082	326 110
SVERIGE	296 814	326 510	360 571	389 796	447 032
ANSTÄLLDA TOTALT	733 010	775 138	856 468	903 878	773 142
antal koncerner	69	69	75	81	

Tabell 2

Antal anställda i de största tjänstekoncernerna 1990 - 1993

Number of employees in the largest service groups 1990 - 1993

Största etableringsländerna i varje världsdel	Antal anställda			
	1993	1992	1991	1990
EUROPA, därav	43 642	48 344	39 456	37 539
EU12	31 790	36 546	27 825	27 693
Belgien / Luxemburg	567	827	950	725
Danmark	3 922	4 560	4 746	5 079
Frankrike	3 726	4 594	1 285	1 122
Grekland	1	0	0	4
Irland	111	158	272	185
Italien	75	31	35	954
Nederländerna	2 215	2 424	2 391	1 997
Portugal	3 118	3 394	4 423	4 228
Spanien	5 754	6 947	47	85
Storbritannien	6 712	7 605	9 615	9 400
Tyskland	5 589	6 006	4 061	3 914
EFTA exkl. Sverige	11 149	11 249	11 353	9 721
Finland	2 947	2 730	3 432	1 607
Österrike	632	531	218	280
Schweiz	1 390	1 417	831	789
Norge	6 180	6 571	6 872	7 045
Central / Östeuropa	703	549	275	67
AMERIKA	1 648	1 857	1 954	2 596
USA	1 513	1 551	1 669	1 725
Brasilien	131	302	282	339
ASIEN	373	486	589	552
Hongkong	221	350	396	327
Singapore	62	71	109	152
AFRIKA	3	4	8	12
OCEANIEN	119	126	70	54
Australien	119	126	70	50
SUMMA UTLANDET	46 069	51 222	42 347	41 376
SVERIGE	57 074	67 337	77 201	80 899
ANSTÄLLDA TOTALT	103 143	118 559	119 548	122 275
antal koncerner	27	29	32	35

Tabell 3

Antal anställda i svenskägda, icke-finansiella koncerner i 1990 års kartläggning

Number of employees in Swedish-owned, non-financial groups in the survey 1990

Största etableringsländerna i varje världsdel	Alla branscher	Industrin (SNI 2-3)	Tjänste- sektor (SNI 6-9)
EUROPA, därav	381 291	326 993	47 468
EU12	326 218	287 239	34 356
Belgien / Luxemburg	17 674	16 174	1 403
Danmark	32 852	22 869	6 576
Frankrike	36 078	34 582	1 459
Grekland	596	592	4
Irland	2 701	2 296	405
Italien	39 436	38 461	975
Nederländerna	19 127	16 330	2 595
Portugal	8 847	4 339	4 315
Spanien	18 468	17 338	1 054
Storbritannien	72 331	61 421	10 436
Tyskland	78 108	72 837	5 134
EFTA exkl. Sverige	53 691	38 757	12 844
Finland	15 887	12 600	2 168
Österrike	8 183	7 432	748
Schweiz	5 439	4 626	808
Norge	24 119	14 097	9 120
Central / Östeuropa	651	272	265
Ungern	197	150	8
f.d Tjeckoslovakien	34	32	0
 AMERIKA	 155 359	 148 210	 5 738
USA	92 575	87 182	4 310
Brasilien	25 116	24 696	360
Mexiko	10 279	10 255	24
Kanada	10 108	9 075	1 032
Argentina	6 924	6 917	7
 ASIEN	 38 075	 36 287	 663
Indien	7 525	7 101	30
Thailand	5 897	5 895	0
Japan	4 658	4 610	48
Malaysia	4 420	4 417	2
 AFRIKA	 5 144	 3 368	 56
Sydafrika	1 628	1 628	0
 OCEANIEN	 9 809	 9 751	 57
Australien	8 280	8 229	50
Nya Zeeland	1 495	1 488	7
 SUMMA UTLANDET	 591 027	 524 964	 54 854
SVERIGE	671 165	449 002	126 917
ANSTÄLLDA TOTALT	1 262 192	974 052	181 771
 antal koncerner	 672	 321	 316

Konsten att bedöma ett företag

Hur bra går företaget?

Hur effektivt är det?

Hur stabilt är företaget?

Vilken betalningsberedskap håller man?

Detta är viktiga och välkända frågor för alla som arbetar med någon form av företagsanalys. Utgångspunkten är oftast att utifrån årsredovisningen från företaget beräkna nyckeltal - lönsamhet, avkastning, likviditet och soliditet. Med hjälp av nyckeltalen kan Du förädla den detaljrika årsredovisningsinformationen för att få en överskådlig och sammanfattande bild av företagets situation och utveckling.

Nästa steg är att utifrån nyckeltalen göra en bedömning av företaget - att komma underfund med vilka styrke- och svaghetsfaktorer som är utmärkande för just detta företag. Denna sökprocess kan många gånger vara mycket tidskrävande eftersom så många faktorer måste vägas in. Av väsentlig betydelse i bedömningen är t ex hur företaget förhåller sig till branschen eller de direkta konkurrenterna. Det är här som

SCBs branschnyckeltal kan erbjuda Dig en genväg genom standardpublikationer eller skräddarsydda uttag efter Ditt behov som t ex konkurrentanalyser!

**För beställningar eller ytterligare information skriv till
SCB, Nyckeltal, 701 89 ÖREBRO eller ring 019-17 63 30.**